خلاصه درس سیگنالها و سیستم ها

آموزشکده فنی دختران میبد

مدرس: عزیزه اقایی میبدی

نـکتـه مـهم

- دانشجویان عزیز این پاورپوینت صرفا جهت تسهیل در امر یادگیری شما است و به منزله حذف جزوه درس نیست برای مطالعه کاملتر مطالب به جزوه ارایه شده مراجعه نمایید.

فصل اول: آشنایی با سیگنال ها و سیستم ها

- سیگنال : یک پدیده فیزیکی است که تابعی از یک متغیر مستقل است.
- سیگنال ورودی به سیستم ، محرک یا اثر محیط خارج بر سیستم است
- سیگنال خروجی به عنوان واکنش یا رفتار سیستم نسبت به آن محرک است.
- سیستم : مجموعه منظمی است که ممکن است دارای یک یا چند سیگنال ورودی و یک یا چند سیگنال خروجی باشد.

انواع سیگنال

۱- سیگنال پیوسته زمانی

۲- سیگنال گسسته زمانی

۳- سیگنال دیجیتال

سیگنال پیوسته زمانی

- سیگنالی که متغیر مستقل ان معمولا زمان است و مقادیر پیوسته ای از زمان را شامل می شود.و بصورت X (t) نمایش داده می شودو متغیر مستقل ان میتواند مکان یا پارامتر فیزیکی دیگری هم باشد

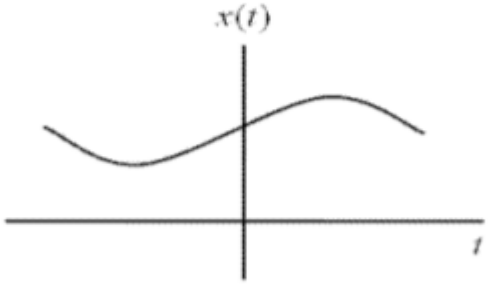

شکل (۱ـ۱): نمونه سیگنال پیوستهٔ زمانی

سیگنال گسسته زمانی

- سیگنالی که متغیر مستقل ان مقادیر گسسته ای را شامل می شود و دامنه ان میتواند مقادیر گسسته یا پیوسته هم باشد و بصورت X [n] نمایش داده می شود.
- توجه : سیگنال گسسته در مقادیری که تعریف نشده است را نباید صفر در نظر گرفت.

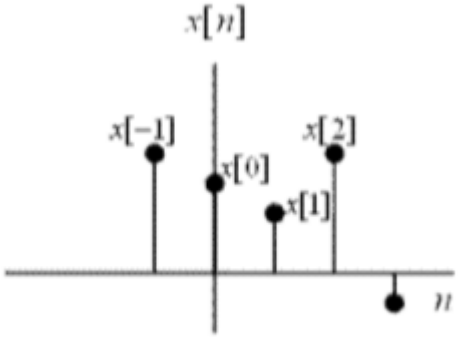

شکل (۱-۲): نمونه سیگنال گسسته زمان

سیگنال دیجیتال

- سیگنالی که متغیر مستقل ان و همچنین دامنه آن مقادیر گسسته ای را شامل می شود.

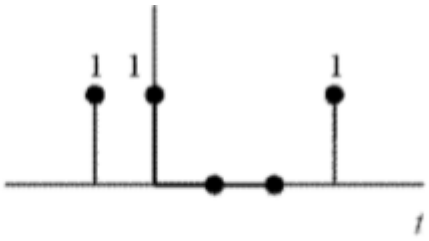

شکل (۱-۳): نمونهٔ یک سیگنال دیجیتال که فقط مقادیر ۰ و ۱ را اتخاذ می‌کند.

روش ساخت سیگنال دیجیتال از روی سیگنال پیوسته زمانی

شکل (۱-۴) روش ساخت سیگنال دیجیتال از روی سیگنال پیوستهٔ زمانی

چند سیگنال پیوسته زمانی مهم

- ۱- سیگنال نمایی مختلط

۱ـ۳ـ۱ سیگنال نمائی مختلط

این سیگنال بصورت زیر بیان می‌شود:

$$x(t) = ce^{st}$$

که در آن c عدد ثابت حقیقی و s در حالت کلی یک عدد مختلط است. اگر s یک عدد حقیقی باشد، سیگنال فوق یک سیگنال نمائی حقیقی بوده، و به دو صورت نمائی افزاینده اگر $s > 0$ و نمائی کاهنده اگر $s < 0$ باشد، بیان می‌گردد.

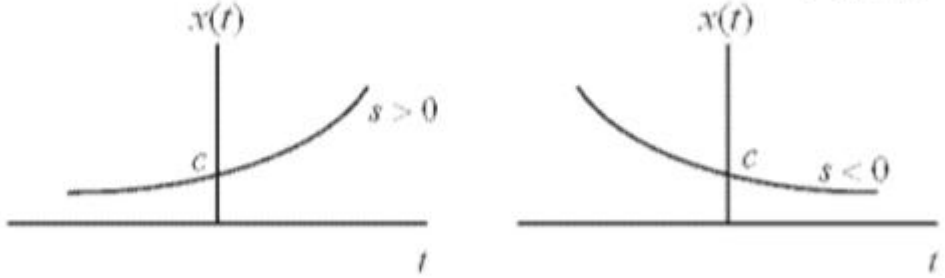

شکل (۱-۵) سیگنال نمائی حقیقی کاهنده و افزاینده

چند سیگنال پیوسته زمانی مهم

- ۲- سیگنال سینوسی

۱-۳-۲ سیگنال سینوسی

این سیگنال بصورت کلی زیر است:

$$x(t) = A\cos(\omega_0 t + \theta) \qquad (۳-۱)$$

که در آن A، ω_0 و θ اعداد ثابت حقیقی بوده و، به ترتیب، دامنه، فرکانس زاویه‌ای و فاز سیگنال نامیده می‌شوند. این سیگنال متناوب بوده و دوره تناوب اصلی آن برابر $T_0 = \frac{2\pi}{\omega_0}$ می‌باشد. شکل کلی این سیگنال بصورت زیراست

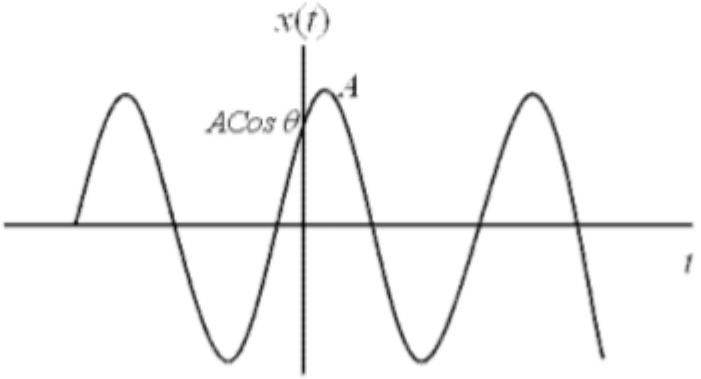

شکل (۱-۶): سیگنال سینوسی

چند سیگنال پیوسته زمانی مهم

- ۳- سیگنال پله واحد

۱-۳-۳ سیگنال پلهٔ واحد

رابطهٔ ریاضی این سیگنال بصورت زیر است:

$$u(t)=\begin{cases}0 & t<0\\ 1 & t>0\end{cases} \qquad (۱۰-۱)$$

از این به بعد سیگنال پلهٔ واحد را با تابع $u(t)$ نمایش می‌دهیم و شکل آن بصورت زیر است:

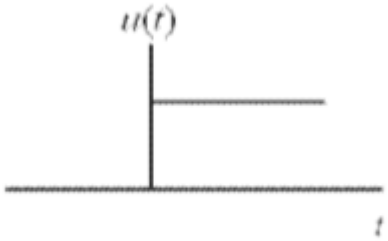

شکل (۱-۸): سیگنال پله واحد

چند سیگنال پیوسته زمانی مهم

- ۴- سیگنال ضربه واحد

۱-۳-۴ سیگنال ضربهٔ واحد

این سیگنال بصورت زیر تعریف می‌شود:

$$\delta(t) = \frac{du(t)}{dt} \qquad (۱-۱۱)$$

و بصورت زیر نمایش داده می‌شود

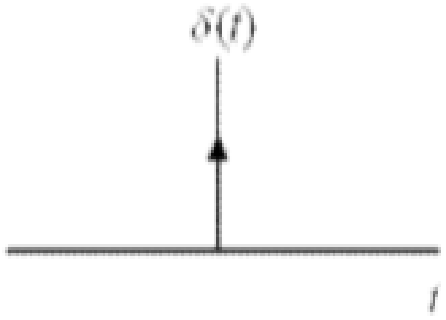

شکل (۱-۹): سیگنال ضربه واحد

آخرین سیگنال پیوسته زمانی مهم

- ۵- سیگنال نمایی سینوسی

۱-۳-۵ سیگنال نمائی سینوسی

این سیگنال مرکّب از حاصلضرب دو تابع سینوسی و نمائی **بدست آمده** و بصورت زیر می‌باشد:

$$x(t) = ce^{rt}Cos(\omega_0 t + \theta) \qquad (۱۵-۱)$$

این سیگنال به ازاء $r > 0$ و $r < 0$ به ترتیب سینوسی افزاینده و سینوسی کاهنده نامیده می‌شود. و شکل آن بصورت زیر است

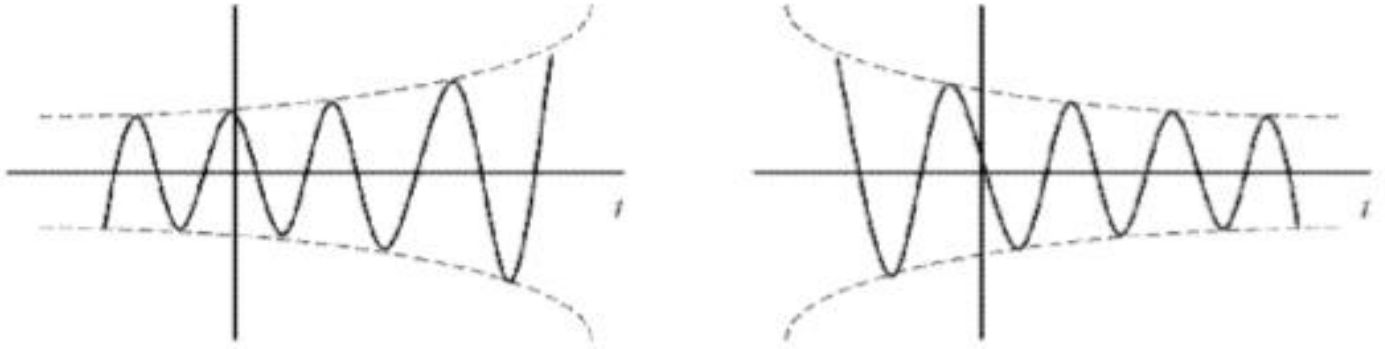

(a) (b)

شکل (۱-۱۱): سینوسیهای افزاینده و کاهنده

چند سیگنال گسسته زمانی مهم

- برای راحتی به جای لفظ سیگنال گسسته زمانی فقط می گوییم دنباله.
- ۱- دنباله پله واحد

۱ـ۴ـ۱ دنباله پلهٔ واحد

دنباله پلهٔ واحد، معادل گسستهٔ زمانی سیگنال پلهٔ واحدِ پیوستهٔ زمانی است و بیان ریاضی آن بصورت زیر است:

$$u[n]=\begin{cases}0 & n<0\\ 1 & n\geq 0\end{cases} \qquad (۱۷-۱)$$

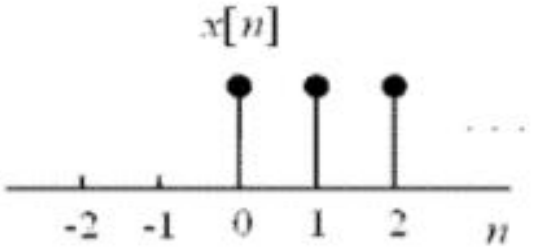

شکل (۱-۱۲): دنباله پلهٔ واحد

چند سیگنال گسسته زمانی مهم

- ۲- دنباله ضربه واحد

۱-۴-۲ دنباله ضربهٔ واحد

تعریف این تابع با آنچه که در مورد سیگنال ضربهٔ واحد انجام شد بسیار متفاوت است، چون این دنباله دارای دامنه واحد در مبدأزمان است و در سایر زمانها صفر است، یعنی:

$$\delta[n]=\begin{cases}1 & n=0\\ 0 & n\neq 0\end{cases} \qquad (۱-۱۸)$$

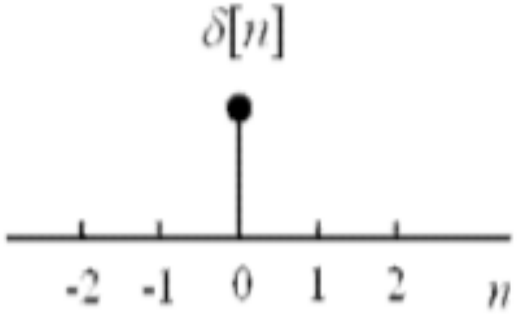

شکل (۱-۱۳): دنباله ضربهٔ واحد

چند سیگنال گسسته زمانی مهم

- ۳- دنباله نمایی مختلط

۱-۴-۳ دنبالهٔ نمائی مختلط

این دنباله در حالت کلی بصورت $x[n]=AC_0^n$ می‌باشد که در آن $C_0=r_0e^{j\theta_0}$ یک عدد مختلط می‌باشد. اگر C_0 یک عدد حقیقی باشد در آن صورت به ازاء $|r_0|>1$ یک دنباله نمائی حقیقی افزاینده و به ازاء $0<|r_0|<1$ یک دنبالهٔ نمائی حقیقی کاهنده خواهیم داشت. البته به ازاء $0>r_0>-1$ و $r_0<-1$ سیگنال‌های نمائی تغییر علامت دهنده خواهیم داشت.

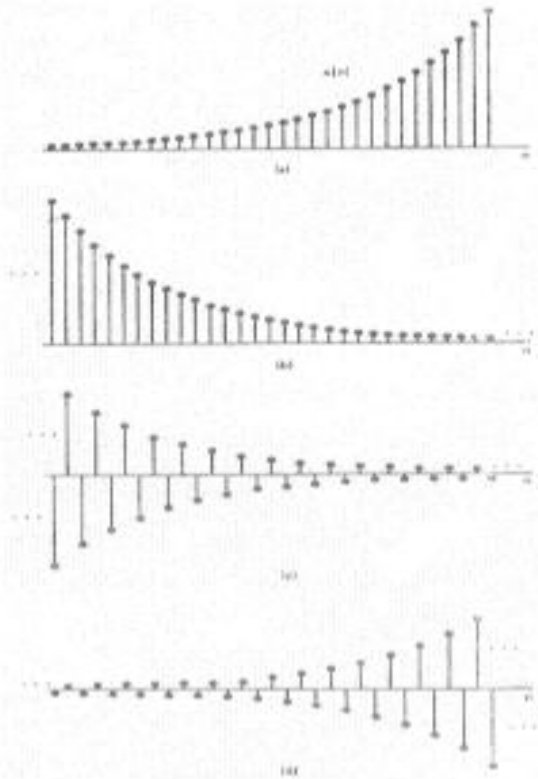

شکل (۱-۱۴): دنباله $x[n]=AC_0^n$ به ازاء مقادیر مختلف C_0

آخرین سیگنال گسسته زمانی مهم

- ۴- دنباله سینوسی

$$x[n] = A\cos[\Omega_0 n + \varphi] \qquad (۲۰-۱)$$

که در آن φ, Ω_0, A به ترتیب دامنه، فرکانس زاویه‌ای و فاز دنباله نامیده شده و اعداد ثابتی هستند. نمونه‌هائی از این دنباله‌ها در شکل (۱-۱۵) رسم شده‌اند.

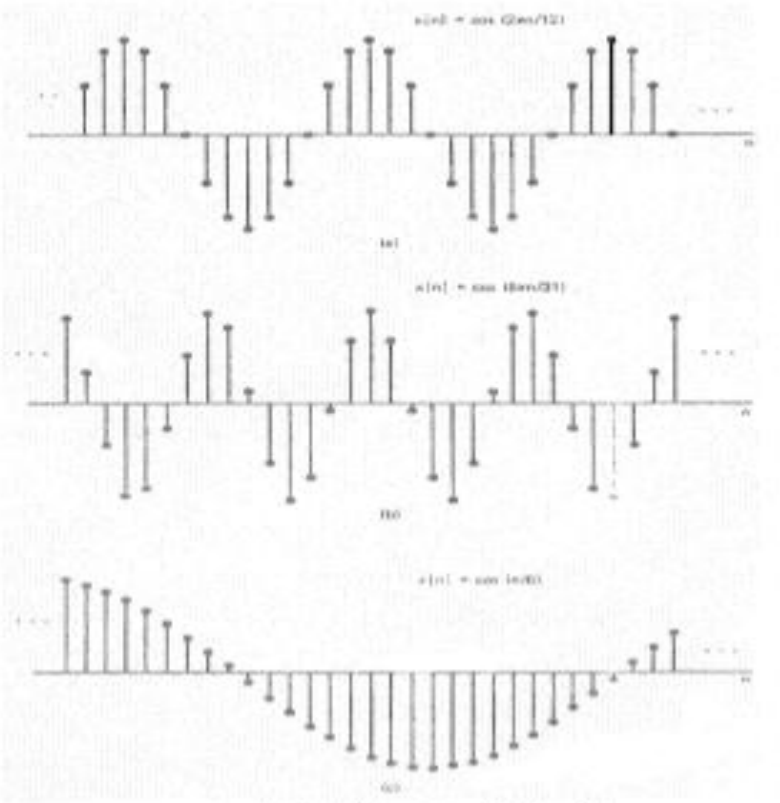

شکل (۱-۱۵): چند نمونه از دنباله‌های سینوسی